

reflexion

Evidens och enskilda patienter

»Patienter vi mött gör avtryck och lär oss både hur vi ska göra och hur vi inte borde ha gjort.«

Vi lever i den evidensbaserade medicinens (EBM) tidevarv. Studenter och yngre kollegor uppföstras med all rätt till att förlita sig på randomiserade studier, meta-analyser och Cochrane-rapporter. Vi lär ut hur vi ska handla baserat på konfidensintervall, medelvärden och P-värden.

Men nog skulle undervisningen i och praktiserandet av medicin bli andefattigt och abstrakt om detta skulle vara vårt enda sätt att lära ut medicin. Det är för den enskilda patientens skull de flesta av oss blivit läkare. Det är i det enskilda fallet som medicinen blir levande, får färg och nerv. Patienter vi mött gör avtryck och lär oss både hur vi ska göra och hur vi inte borde ha gjort. Av den anledningen är fallbeskrivningen och rapporten från HSAN (eller numera Socialstyrelsen) också viktiga för lärandet även om kasuistik inte har nämnvärd betydelse i ett EBM-perspektiv.

Att vad EBM visar och vad vi upplever i praktiken stämmer överens blir ibland uppenbart. Jag pratade förra helgen med en av mina lärare i kardiologi från Serafimerlasarettet. Han påminde om den utomordentligt dåliga prognosen som hjärtinfarktpatienter hade på 1960-talet. Nu, sade han, lever ju infarktpatienterna hur länge som helst. Den sekundärpreventiva behandlingen och kranskärlsinterventioner har radikalt förändrat prognosen för den här patientgruppen. En stor del av den positiva effekten kan tillskrivas statinbehandling, tillade han, och jag höll med.

Både EBM och fallbeskrivningar som kan komplettera och även beskriva det mindre vanliga behovs. Läkartidningen tar fasta på det och ger plats för båda.

Jan Östergren
medicinsk huvudredaktör
jan.ostergren@lakartidningen.se

Foto: Science Photo Library/IBL Bildbyrå

En sammanfattning av knappt 30 år av in vitro-fertisering visar att riskerna är små – och minskar för både mödrar och barn. **KLINIK OCH VETENSKAP** Sidan 1760

signerat

1739 God vårdkedja, hellre än lots

Marie Wedin

reflexion

1735 Evidens och enskilda patienter

Jan Östergren

It debatt

1740 Utvidgad läkarutbildning – till varje pris? *Stina Manhem, Joakim Bunne,*

Jens Jacob Fredriksson, Hritul Karim, Gusten Nyberg, Andreas Nyman, Amanda Sturm, Anja Nylander

1741 Apropå! EU:s ifrågasättande av Sveriges AT, som nu är under utredning Skrota AT till förmån för pre-ST *David Svaninger,*

Elin Forslund, Anna Bengtsson

Apropå! Genus och hjärtinfarkt Behandlingsåtgärder inte detsamma som resultat
Stig Andersson

aktuellt

1742 Sjukhusen i Lidköping och Väster-
vik i topp

1743 Fler arbetar ensamjour

1744 Utredning om forskningsfusk dras
tillbaka

1746 Astrid Lindgren-fallet: Vetenskap-
ligt råd ändrar sig

Rättegången har börjat – dom om några
veckor

medicinsk kommentar

1748 Alkohol under tidig graviditet ska-
dar mänskliga stamceller. Viktigt att
gravida får information om ny kunskap
från experimentell studie *Ihsan Sarman*

nya rön

1750 Begynnande demens kan döljas
under ytan hos dagens 70-åringar
Simona Sacuiu, Ingmar Skoog

Medicinska skribenter eller stöd från
industrin förekommer sällan i återkal-
lade artiklar *Lars Breimer*

1751 Viktigt att utesluta diabetes även
bland de yngsta barnen *Karin Sundström*

Avvägningen mellan blödningsrisk och trombosrisk är central i ställningstagandet om, när och hur läkemedel associerade med blödningsrisk bör seponeras inför en plane-rad operation. Här presenteras en evidens-baserad rekommendation. Sidan 1754

Foto: Colourbox

Risperidon hjälper inte vid PTSD
Anders Hansen

1752 Ökad cancerrisk för långa kvinnor
Anders Hansen

Bonusutdelning i brittisk primärvård
gav blandad effekt Karin Sundström

Klinik och vetenskap

1754 Klinisk översikt Preoperativ utsättning
av läkemedel som påverkar hemostasen
Evidensbaserad rekommendation
Helena M Holmgren, Anna Sandqvist,
Jörn Schneede

1760 Originalstudie Riskerna med IVF är
små och minskar för både barn och
mödrar Orvar Finnström, K-G Nygren,
Petra Otterblad Olausson

1764 Rapport Svårt behandla litiumasso-
cierad hyperparatyreoidism med kirur-
gi. Ännu saknas evidens för optimal te-
rapi Johannes Järhult, Adrian Meehan

1767 Fallbeskrivning En pediatrik kun-
skapslucka. FPIES – en icke-IgE-me-
dierad födoämnesallergi med dramatis-
ka symtom Mareike Fech-Bormann, Anna
Winberg, Charlotte Heijkenskjöld Rentzhog,
Lennart Nordvall

debatt och brev

1770 Klinisk nutrition bör återinföras
som medicinsk specialitet! Gunnar Akner,
Lars Ellegård

1771 Mobiltelefoni och hjärntumörer
en vetenskaplig kontrovers
Lars-Gunnar Gunnarsson

1772 Försäkringskassan och allmän-
medicinen står allt längre från var-
andra Peter Rosenberg

webbfrågan:

Bra med förhands- granskning?

Läkartidningen förhandsgranskar nätkom-
mentarer och publicerar inte anonyma in-
lägg. Är det bra eller dåligt?

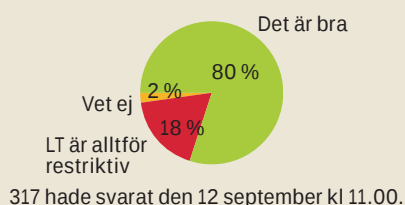

Foto: Science Photo Library/IBL Bildbyrå

NYA RÖN Långa kvinnor löper ökad risk att
drabbas av cancer. Sidan 1752

kultur

1773 Bortom läkarens kunskapskarta
Viktigt att se patienten som människa
– inte tvärtom Olle Hellström

Mer debatt på Lakartidningen.se

1775 lediga tjänster

1777 platsannonser

1789 meddelanden

1790 information från läkarförbundet

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

Rättelse

I artikeln »Hyperbar syrgasbehandling
kan vara skadlig vid kolmonoxidförgif-
ting«, Läkartidningen 2011;108:1506,
anges inte rätt titlar i presentationen av
Johan Thorfinn. Rätt är: »Johan Thorfinn,
universitetsöverläkare, medicine dok-
tor«.

■ TIPSA LÄKARTIDNINGEN

Har du ett nyhetstips – ta kontakt med
redaktionen! Mejla till:
tipsa@lakartidningen.se
Tala om ifall du vill vara anonym!

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbe-
dömning. Varje manuskript granskas av minst en
(ofta fler) av Läkartidningens stab vetenskapliga
experter. Granskningen av manuskript sker enligt
internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Medicinsk redaktionschef
Stefan Johansson (pediatrik) 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Anne Brynolf (studentredaktör)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent
(psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik och gynekologi)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering)
08-790 34 67
Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi,
korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering)
08-790 34 83
Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Lövdtrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering)
08-790 34 82
Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering)
08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator)
08-790 34 95
Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pren@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

organ för
sveriges läkarförbund
grundad 1904

